

Ódor Bálint értékelő beszéde Magyarország EU-elnökségéről

BÖKFI EMESE

Ódor Bálint, a Külügyminisztérium Európai Unió ügyekért felelős helyettes államtitkára 2011. június 23-án, egy héttel a soros magyarországi EU-elnökség lejáratá előtt tartotta meg értékelő beszámolóját az elnökség hat hónapjáról. A Magyar Külügyi Intézetben elhangzott *A magyar EU-elnökség eredményei és tanulságok* című beszéd az épp aznap üléselő EU Tanács napirendi pontjai mentén fogalmazta meg az elnöklés fél éve alatt elért eredményeket.

A beszámoló alapvetően informatív jellegű volt, munkanaplószerűen mutatta be az elmúlt hónapok tevékenységeit és az általuk elért jogszabályi vagy gyakorlatban kieszközölt változásokat. Ódor számba vett 7 olyan ügymenetet, amelyek az elnöklés ideje alatt kerültek napirendre, 4 olyat, melyek immár második olvasatban szerepeltek, és néhányat azok közül, amelyek számára személyes fontossággal bírnak, esetleg Magyarország szempontjából élveznek prioritást.

Végezetül beszélt annak a tervezet alatt álló munkafolyamatról, amely arra irányul, hogyan vegyen részt Magyarország a jövőben az Európa-szintű politikai életben úgy, hogy elnökségi tapasztalatait felhasználva minél hathatósabban képviselje a magyar érdekeket.

Kulcsszavak: Ódor Bálint, magyar EU-elnökség, makroegyensúlytalanság, Horvátország, migráció, Európai Szemeszter, Duna-stratégia, roma-stratégia

*

Az elnökség triójának hét ügymenete, egyben a Tanács napirendi pontjai is:

1. Gazdasági kormányzás

Az ECOFIN jóváhagyásával áprilisban megkezdődtek a háromoldalú egyeztetések arról a hatos jogszabálycsomagról, amely a tagországok gazdaságpolitikáját kívánja egységesíteni és áttekinthetőbbé tenni. A Parlament 1900 javaslata alapján sikerült a tárgyalásokat egy témakörre szűkíteni, ez pedig a következő volt: ki lehet-e terjeszteni a minőségi többségi szavazás módszerét a stabilitási és növekedési egyezmény preventív ágára. A szankcionálási folyamatokban ez a módszer már sikerrel bizonyított, így várhatóan hasonló eredményeket hozhatna a korábbi szakaszokban is.¹ A Tanács a javaslatot elfogadta, jogszabállyá válása viszont legalább július 5-éig várat magára, a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság ugyanis ekkorra tolta ki az újbóli tárgyalások időpontját.²

2. Makro-egyensúlytalansági eljárás

Ez a javaslat arra a törekvésre irányult, hogy meghatározott makrogazdasági mutatók alapján kontrollálhatóak és előjelezhetőek legyenek a tagállamok gazdasági problémái. Az adott mutatókban megállapodás nem született, de a rendszer felépítése elkezdett körvonalazódni.

¹ Ez a gyakorlatban annyit tesz, hogy a fordított minőségi többség ereje automatizálhatná a gazdasági óvintézkedéseket, megelőzve ezzel a súlyos károkozást és a csödközeli esetekig történő elsodródást.

² A rendelkezések „hatos csomagja” végül 2011. szeptember 28-án került megszavazásra a Parlamentben.

3. Horvátország csatlakozási tárgyalásai

A horvát állam által benyújtott csatlakozásáról szóló tervezetben a felelős bizottság egy ponton hiányosságokat vélt felfedezni, abban március 10-én javítást kért, azzal a szándékkal, hogy csak a megfelelő korrekció esetén javasolják az ország csatlakoztatását. A horvátok a feladatot sikerrel teljesítettek, így a javított tervezet megérkezéskor a bizottság csatlakozási tárgyalások lezárását javasolta.³ Ódor Csaba szerint ez üzenet az egész Nyugat-Balkáni térség felé, hogy megfelelő fejlődésre való törekvés esetén egészen új perspektívák nyílnak meg Európa felé a Balkánon is.⁴

4. Európai Szemeszter

Európai Szemeszter néven új intézmény létesült, amelynek feladata a tagállamok költségvetési tervezési folyamataihoz javaslatokat hozzátenni és támogatást nyújtani már a költségvetési évet megelőző évben.⁵ Január 12-én került nyilvánosságra a Bizottság éves növekedési jelentése, melynek hatására a Tanácsban makroszinten kidolgozott irányelvek születtek a nemzeti reformprogramokra vonatkozóan. A programok azon pontjai érintettek ebben, amelyek az EU 2020 stratégiában lefektetett öt fő célkitűzést elérésére vonatkoznak.⁶ Ezek országokra szabott, specifikus ajánlások, amelyek a stratégia követését kívánják elősegíteni.⁷ Magyarországot négy ajánlással illették, ami Ódor szerint átlagosnak mondható.⁸

5. Migrációs kérdések

Már az elnökségi éra kezdetén az volt a terv, hogy a Tanács a júniusi hónapot ennek az eddig kissé elhanyagolt, ám igenis aktuális kérdésnek szenteli. Az észak-afrikai események⁹ miatt közben ez kiemelten fontossá is vált; az ott kialakult helyzetre vonatkozóan májusra konkrét bizottsági ajánlások születtek.

A migráció témája három fő területet érint: egy új menekültügyi rendszer felállítása és működőképessé tétele 2012-re, a külső határőrizet megerősítése, illetve a schengeni rendszer reformja. Ez utóbbiról a tárgyalások már konkrét bizottsági javaslatok híján is megkezdődtek és néhány alapelv elfogadásra került. Ezek közül a legfontosabb, hogy ha jogában is áll egy tagállamnak bizonyos esetekben határait visszaállítani – ahogyan tette azt például Ausztria – ez a döntés ne lehessen önkényes, mindig közös megállapodáson alapuljon.

Ódor beszámolt róla, hogy Magyarország egyértelműen azt az álláspontot képviselte: a schengeni rendszert nem szabad leépíteni, illetve hogy Románia és Bulgária felkészülté nyilvánításában az ország aktív szerepet játszott.

6. Duna-stratégia

A stratégiát április 13-án az Általános Ügyek Tanácsa elfogadta, így elindult annak végrehajtása is. Szóban forgó tagállamként Magyarország ehhez 41 projektjavaslattal járult hozzá. Szóban forog több ehhez hasonló makrostratégia kialakítása a jövőben, például a Ión-Adria körzeté is.

7. Roma-stratégia

Az ügyre vonatkozó tanácsi következtetéseket az EBSKO elfogadta. A megállapodás értelmében a roma-kérdés alapvetően a tagállamok hatáskörébe tartozik, négy megjelölt területen azonban minden tagállam köteles változásokat kieszközölni, ezek az oktatás, a foglalkoztatás, a lakhatás és az egészségügy. Ezekre vonatkozóan minden országnak saját stratégiát kell kidolgoznia, melynek végrehajtása a Bizottság ellenőrzése mellett történik majd.

³ 2012. január 22-én az EU-csatlakozást a Horvátországban tartott népszavazás alkalmával a szavazók kétharmada támogatta, ez volt a 2013-as csatlakozás utolsó előkészületi feltétele.

Ld.: <http://www.origo.hu/nagyvilag/20120122-a-horvat-eucsatlakozasrol-szolo-nepszavazas-eredmenye.html>

⁴ Ódor itt megemlítette annak az esélyét, hogy Szerbia még idén elnyerje a tagjelölti státuszt és kijelentette, hogy Magyarország ezt kiemelten és aktívan támogatni fogja.

⁵ <http://www.eu2011.hu/hu/hir/elindult-az-első-europai-szemeszter>

⁶ http://ec.europa.eu/europe2020/targets/eu-targets/index_hu.htm

⁷ <http://bruxinfo.hu/cikk/20110617-elfogadta-az-epsco-az-orszagspecifikus-ajanlasokat.html>

⁸ Az állásfoglalás 2011. július 12-én vált hivatalossá

⁹ http://hvg.hu/vilag/20120223_eu_eszak_afrika

*

Ezen kívül négy olyan ügymenet volt soron, melyek tárgyalása második olvasatban került át a belga elnökségtől: az euro-vignetta, vagyis az uniós autópálya-matrica kérdései, az élelmiszereken feltüntetendő kötelező leírások, a textil-cimkézés és a határokon átnyúló közlekedésbiztonság. Mind a négy ügy lezárásra került és ezeken kívül sem maradt olyan, amelyet a lengyel elnökség örökölné meg.

Ezek után Ódor felsorolta azokat az ügyeket és témákat, amelyek a tanácsi napirenden nem szerepeltek, fontosságuk viszont vitathatatlan.

A görög válsággal kapcsolatban megszületett az elhatározás, hogy azt az euró-övezet országai kezelik, így ebben Magyarországnak és a magyar elnökségnek nem volt feladata.

Régóta húzódó kérdés már az európai szabadalom létjogosultsága. Az elnökség elérte, hogy ez ügyben elindulhassanak a megerősített együttműködések, ehhez szükség lesz egy alaprendelet, egy nyelvi rezsím és egy bíraskodási rendszer elfogadtatására.

Elhatározásra került, hogy 2014-ig az EU-nak létre kell hoznia egységes energiapiacát. Ez két alappilléren nyugszik majd: az egységes belső szabályozás és a hiányzó infrastrukturális kapcsolatok megteremtése. Az ehhez vezető első lépés a piacok átláthatóvá tétele. A 2018-ig szóló stratégiában pedig már a megújuló energiaforrások is kiemelt szerephez jutnak a környezettudatosság jegyében.

Megszületett a rendelet az EU IT-ügynökségének felállításáról. Az irodák kétosztáuan Franciaországban és Észtországban épülnek majd fel.

Ódor kiemelte, hogy a magyarok mindvégig kiemelt fontossággal kezelték a kulturális sokszínűség témáját. Az elnökségnek sikerült elfogadtatni az EU-Örökség címet, melyet ezután városok és térségek nyerhetnek majd el, és már a 2013 utáni kultúra-program véglegesítése is folyamatban van. Hozzátette, hogy a kulturális diverzitás megerősítése az EU 2020-nak is fontos része kell hogy legyen.

Magyarország 2011. január 1. és 2011. június 30. között látta el az Európai Unió Tanácsának soros elnöki feladatait, Spanyolországgal és Belgiummal alkotva elnöki triót. A fél éves elnöklés alatt Magyarország mind a triumvirátus másik két tagjával mind az elnökségben következő Lengyelországgal szoros együttműködésben dolgozott. Lebonyolítása a második Orbán-kormány feladata volt, az elnökség szóvivői Bakos Piroska, Polner Gergely és Hajdú Márton voltak.

*

<http://www.southeast-europe.org>
dke@southeast-europe.org

© DKE 2012

Figyelem! Kedves kutató! Ha erre a tanulmányunkra hivatkozik, vagy idézi annak egy részét, kérjük, küldjön erről egy email-t a főszerkesztő részére a dke@southeast-europe.org címre. *A tanulmányt a következőképpen idézze:*

Bökfí Emese: Ódor Bálint értékelő beszéde Magyarország EU-elnökségéről. *Délkelet-Európa – South-East Europe International Relations Quarterly*, Vol.3. No.2 (2012 Nyár) 3 p.

Együttműködését köszönöm. *A főszerkesztő*